

Lehdistötiedote

Luxemburg, 9. joulukuuta 2020

EU-maiden väliset taloudelliset erot saattavat kasvaa covid-19-kriisin seurauksena

Euroopan tilintarkastustuomioistuin toteaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden varhaiset toimenpiteet, jotka tähtäävät covid-19-pandemian aiheuttamien taloudellisten vaikutusten torjumiseen, ovat auttaneet säilyttämään työpaikkoja ja yrityksiä. Tarkastajat näkevät kuitenkin myös riskin siitä, että pandemian epätasainen vaikutus jäsenvaltioihin ja niiden erilaiset valmiudet taloutensa tukemiseen saattavat johtaa maiden välisten taloudellisten erojen kasvuun. Tarkastajat katsovat niin ikään, että kriisin torjumiseksi tällä hetkellä ehdotetut EU:n toimet tarjoavat mahdollisuuden EU:n painopisteiden edistämiseen. Lisäksi toimien myötä on mahdollista arvioida, miten voitaisiin saada aikaan pitkän aikavälin parannuksia, jotka lujittaisivat jäsenvaltioiden välistä taloudellista koordinoitua. Tarkastajat panevat samalla merkille näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoon ja koordinointiin liittyvät riskit ja haasteet.

Jäsenvaltiot vastasivat covid-19-pandemian aiheuttamaan kriisiin ottamalla käyttöön laajan joukon finanssipoliittisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukea maiden talouksia. Heinäkuuhun mennessä toteutettujen 1 250 toimenpiteen arvo oli noin 3,5 biljoonaa euroa eli 27 prosenttia EU-27:n bruttokansantuotteesta (BKT). Suurimman osan toimenpiteistä muodostivat työpaikkojen säilyttämiseen tähtäävät järjestelmät ja likviditeettituki, joiden avulla on toistaiseksi kyetty pitkälti hillitsemään irtisanomisia. Nämä kansalliset finanssipoliittiset toimenpiteet kuitenkin lisäävät huomattavasti maiden talousarvioalijäämiä ja julkisen velan määrää. Lisäksi toimenpiteiden laajuus ja sisältö kuvastavat jäsenvaltioiden suhteellista vaurautta eivätkä niinkään sitä, miten pahoin kriisi on vaikuttanut niihin. Tarkastajat varoittavat myös riskeistä, jotka liittyvät taloudellisiin eroihin ja tasapuolisten toimintaedellytysten vääristymiseen jäsenvaltioiden välillä.

“Jäsenvaltioiden kriisitoimenpiteet pelastivat työpaikkoja ja yrityksiä mutta johtavat väistämättä talousarvioalijäämien kasvuun. Riskinä on, että tämä keskeyttää taloudellisen lähentymisen tulevana vuosina”, toteaa katsauksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Ildikó Gáll-Pelcz. *“EU:n hallinnon haasteena on paluu nykyisiin finanssipoliittisiin sääntöihin tai uusien sääntöjen suunnittelu ilman, että se haittaa pandemian jälkeistä elpymistä tai velanhoitokykyä.”*

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsauksen keskeiset tiedot. Katsaus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

EU reagoi nopeasti käynnistämällä joustavan taloudellisen koordinoinnin. Tämä antoi jäsenvaltioille mahdollisuuden hillitä puhkeavaa talouskriisiä finanssipoliittisten elvytystoimenpiteiden, tilapäisen valtionavun ja määrärahojen enimmäismäärien soveltamisen keskeyttämisen (niin kutsuttu poikkeuslauseke) avulla. EU myös mobilisoi käytettävissä olevia varoja ja loi uusia turvaverkkoja yrityksille, hallituksille ja työntekijöille. Elokuun 2020 loppuun mennessä ei kuitenkaan ollut vielä toteutettu mittavia maksusuorituksia.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto sopi heinäkuussa 2020 kaikkiaan 750 miljardin euron arvoisesta Next Generation EU -ohjelmasta, jonka tarkoituksena oli tukea paluuta kestäväan ja palautumista tukevaan elpymiseen. EU:n taloudellinen tuki tulee näin ollen olemaan kaikkiaan 1,8 biljoonaa euroa, kun huomioon otetaan myös sen talousarvio seuraaville seitsemälle vuodelle. Tarkastajat varoittavat kuitenkin, että ei ole takeita siitä, että nämä toimenpiteet tulevat edistämään kestävää kasvua ja lisäämään lähentymistä jäsenvaltioiden välillä. Tuen vaikuttavuus tulee riippumaan olennaisella tavalla siitä, kuinka hyvin tuki kohdentuu kriisin tosiasiallisiin vaikutuksiin ja parantaa jäsenvaltioiden valmiuksia tukea omaa talouttaan ja panna uudet toimenpiteet täytäntöön tarkoituksenmukaisesti.

Taustatietoja

EU-27:n BKT:n ennustetaan supistuvan 7,4 prosenttia vuonna 2020, eikä se ehkä palaa kriisiä edeltäneelle tasolle vuonna 2021. Tämä saattaa lisätä merkittävästi maksukyvyttömyyttä ja vähentää työpaikkoja. On todennäköistä, että lähes yksikään 27 jäsenvaltiosta ei vuonna 2020 pysy EU:n alijäämärajan puitteissa, joka on kolme prosenttia suhteessa BKT:hen.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkaisee tänään katsauksen 6/2020 *Covid-19-kriisiin perustuvien EU:n talouspoliittisten toimien riskit, haasteet ja mahdollisuudet*. Katsaus on tällä hetkellä saatavilla englanninkielisenä sivustolla eca.europa.eu. Muut kieliversiot tulevat saataville lähiaikoina. Tilintarkastustuomioistuin julkaisee tammikuussa 2021 katsauksen EU:n panoksesta covid-19:ään liittyviin kansanterveydellisiin vastatoimiin. Euroopan tilintarkastustuomioistuin päätti käynnistää molempien katsauksien laadinnan keväällä 2020 pian pandemian puhkeamisen jälkeen.

Lehdistö – yhteydenotot: Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu, puhelin: (+352) 621552224